

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

1 Quem pater offert, si placet exit, cùm fit adultus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

¶ Sed si persona liberos habens, antequam de rebus suis inter eos disponat, monasterium intret, liceat ei postea inter eos dividere, legitima a non diminuta: & quod eis non dedit, monasterio competet. ¶ Sed si omnem substantiam inter filios dividere voluerit, sua persona filii connumerata, partem sibi retineat, quae monasterio competere debet. ¶ Sed si post ingressum moriatur, antequam inter eos dividat, filii legitimam percipiant, reliqua substantia monasterio competente. *In authenticis b. de monast. constituto. 5. in collatio.* ¶ Nunc e autem cum monachus factus est, hoc ipso res suas obtulisse videtur, si prius testatus non sit: & exinde iudicio ejus cessante, lege disponitur, ut si liberos habeat, in quos aut nihil, aut minus legitima portione quoquo donadi titulo contulerit, eatenus substantiam monasterio destinata detrahatur, ne quid contingat circa liberos iniquum.

C. X.

Item ex novella 123. d.

Non liceat parentibus liberos, vel liberis parentes ab hereditate repellere monachos factos: quamvis dum laici fuerant, in causam ingratitude incidierint. Item non liceat parentibus liberos suos ad solitariam vitam transeuntes abstrahere a monasterio.

¶ Hoc caput expresse habetur apud Iulianum antecessorem, novella 123. cap. 59. In quo aliqui Gratianum reprehenderunt, qui hanc Iuliani epistomen videre minime poterant.

CAUSA XX.

Duo pueritia annos agentes a parentibus monasterio traditi sunt: unus irruvus, alter spontaneus cucullam induit. Ad annos pubertatis venientes, irruvus ad secularem militiam rediit, spontaneus monasterium districtius petit.

1. Nunc primum queritur, si in pueritia annis traditus, cogatur religionis professum tenere.
2. Secundo, si prater voluntatem parentum consuram, vel religionis vestem quis in pueritia accipiat, an postea sibi detrahi, an non.
3. Tertio, qui prater propriam voluntatem cucullam induit, an cogatur eam retinere, an non.
4. Quarto, si ab uno monasterio in aliud districtius liceat aliquid transire.

QUESTIO I.

Quid intra annos pueritia traditi, cum adulti fuerint, liberam habeant arbitrium manendi vel discedendi, probatur auctoritate nona i synodi.

¶ Nonnulla vetustis exemplaribus est, octava. Verum in Flavio ab Hadriano II. habitam non habetur, sed in libro B. Basilii de institutis monachorum, Russino interprete, cap. 8. Similia etiam sunt apud eundem B. Basilium in regulis suis disputatis, cap. 15.

C. I. ¶ Virginitatis professio quo tempore firma esse incipit.

Firma autem tunc erit professio virginitatis, ex quo adulta iam aetas esse coeperit, & ea quae solet apta nuptiis deputari, ac perfecta.

¶ Ac perfecta. Hac non sunt in eo Basilii loco. Si virginitatis professio tunc incipit esse firma, eam aetas coeperit esse adulta, & religionis professio tunc demum debet esse firma, cum ad adultam aetatem perventum fuerit. Sed hic de illa professione agitur, quae in annis pueritiae proprio arbitrio Deo offertur, quam non confirmat parentum consensus. Ceteri, quae a parentibus Deo offertur professio, in violationem servari oportet.

a al. legitima portione nulli. b Novella 26. c Cod. de Episcopis, & cler. authent. nunc autem. d Ibidem apud Iulianum antecess. cap. 59. & 60.

C. II. ¶ Non licet de monasterio egredi quem pater vel mater intra annos infantia fecerit ordinari.

Unde Gregorius scribit ad Augustinum Anglorum Episcopum.

Addidisti a: adhuc, quod si pater vel mater filium, filiamve intra septa monasterii in infantia annis sub regulari tradiderint disciplina, utrum liceat eis postquam paupertatis b annos impleverint, egredi, & matrimonio copulari. Hoc omnino devitamus: & quia nefas est, ut oblati a Parentibus Deo filii voluptatibus fitana laxentur.

¶ Sic etiam citat Leo. Exiat in epistola quarta Gregorii tunc ad Bonifacium legatum Germaniae: & simile habetur in concilio Viormacensi, cap. 22.

C. III. ¶ Aut propria professio, aut paterna devotio monachum facit.

Item ex concilio Toletano 4. c. 48.

Monachum d aut paterna devotio, aut propria professio facit. Quidquid horum fuerit, alligatum tenebit. Proinde his ad mundum revertendi interclusimus aditum, & omnes ad saeculum interdicimus egredi.

¶ Alligatum. In duobus Vaticanis conciliis concitibus, & Lucensi regio legitur allegatum.

C. IV. ¶ In monasterio perpetuo maneat, qui a parentibus traditi sunt.

Item Isidorus.

Quicumque a parentibus propriis in monasterio fuerit delegatus, noverit se ibi perpetuo permaniturum. Nam Anna Samuelem puerum natum & ablatum Deo cum pietate obtulit: qui & in ministerio templi, quo a matre fuerat deputatus, permansit, & ubi constitutus est, deservivit.

¶ Hoc non est inventum in libro B. Isidori: sed Smaragdus in expositione regulae B. Benedicti, cap. 39. hoc idem ex ipso Isidoro refert.

C. V. ¶ De eodem.

Item ex regesto Gregorii, lib. 1. epist. 4. ad Antheimium.

Via e autem dura est in insulis congregatio monachorum, etiam pueros in eisdem monasteriis ante xviii. annorum tempora suscipi prohibemus: vel si qui nunc sunt, tua eos providentia auferat, & in urbem Romanam transmittat. Hoc & in Palmaria, aliisque insulis te per omnia volumus custodire.

C. VI. ¶ Quae a progenitoribus monasterio traditus est, de eo egredi non licet.

Item ex concilio Triburiensi.

Quem f primogenitores ad monasterium tradiderunt, in ecclesia coepit canere, & legere, nec uxorem ducere, nec monasterium deserere poterit: sed si discesserit, reducat: si consuram dimiserit, rursus redeatur: uxorem si usurpaverit, dimittere compellatur.

C. VII. PALEA.

[Item ex poenitentiali Theodori.]

Infans pro infante potest dari in monasterio, quamvis alter vocatus g sit. Tamen melius est votum solvere. Similiter & pecora aequali pretio (si necesse est) sunt redimenda.

2. pars. Ex his auctoritatibus colligitur, quod paterna professio pueros tener obligatos: nec licebit eis a proposito discedere, quod paterna devotione in pueritibus annis susceperunt. Sed obijciunt illud Leonis Papae, epistolae 90. ad Rusticum Episcopum, cap. 13. & 14.

a Ivo part. 7. c. 10. b al. ad pubertatem. c alii. voluntatem. d Polyc. lib. 4. tit. 5. Anselm. l. 7. c. 116. & l. 8. c. 6. Barth. l. 1. c. 10. p. 7. c. 30. e Extra de regul. c. 1. & Barth. l. 1. c. 97. Ivo p. cap. 13. g forte.] voms.

C. VIII. ¶ Non licet puellis nuptias eligere, quæ spontanea voluntate virginum susceperunt propositum.

Puellæ, quæ non coacta parentum imperio, sed spontaneo iudicio virginum propositum atque habitum susceperunt, si postea nuptias eligunt, prævaricantur, et si consecratio non accessit, cuius utique non fraudarentur munere, si in proposito permanerent. Ambigi verò non potest timen magnum admitti, ubi & propositum deseritur, & consecratio violatur. Nam si humana pacta non possunt impunè calcari, quid eos b manebit, qui corruperint fœdera divini sacramenti?

Can ergo in principio huius capituli dicatur. [Puellæ, quæ non coacta imperio parentum.] Datur intelligi, quod si coacta habitum virginum susceperint, sine prævaricatione ipsam deserere possunt. Sed puella hinc nubiis intelligitur, cuius (ut in sequenti bus demonstratur) post duodecimum annum est liberum arbitrium: nec in electione propositi cogitur sequi parentum imperium.

C. IX. ¶ Extra voluntatem propriam retrisi in monasteriis non teneantur.

Sic et illud intelligendum est, quod est statutum in synodo habita ab Eugenio Papa II. c. 32.

Sicut, qui monasteria elegerunt, à monasteriis egredi non permittuntur, ita hi, qui in vita sine iusta offensionis causa sunt intromissi, nisi volentes, non teneantur: quæ quod non petunt, non observant. Ideoque tales considerandi sunt magis e peccata committere, quam plangere, sicut in decreto sanctissimi Leonis Papæ manifestissime continetur.

C. X. PALEA. [Vnde Marcellus Papa.]

Illud autem statuendum esse censemus, ut si in minori ætate filii monasterio oblatis fuerint, & d. sacramentum, vel velamina susceperint, dignum quidem duximus, ut xv. anno à prælatis moniti, inquirantur, utrum in ipso habitu permanere cupiant, an non. Si vero permanere professi fuerint, ulterius penitendi locum minime amplecti possunt. Sin autem ad sacularem habitum reverti voluerint, redendi licentia nullo modo denegetur: quia satis inutile est, ut coacta servitia Domino præstentur.

¶ Nihilominus palea etiam ab auctore glossæ. sed extat serè in multis vetustis, & sine palea nomine. 3. pars. Velamen autem non licet imponere virginibus, nisi certo dicitur.

C. XI. ¶ Non nisi certis diebus velamen imponatur virginibus. Vnde Gelasius Papa ad Episcopos per Lucaniam, c. 14. c. 15.

Devotis s. Deo virginibus, nisi aut Epiphaniarum die, aut in albis Paschalis, aut in Apostolorum Natalibus factum velamen minime imponatur: nisi forsitan (sicut de baptisimo dictum est) gravi languore correptis, ne sine hoc munere de saculo exeant, implorentibus non negetur. ¶ Viduas autem velare Pontificum nullus attentet.

4. pars. Tempus quoque consecrationis earum similiter observatum.

C. XII. ¶ Ante sexagesimum ætatis suæ annum virginem non consecrentur.

Vnde Gregorius in registo, lib. 3. epist. 11.

¶ Venetas s. fieri Abbatissas velientissimè prohibemus. Nullam igitur fraternitas tua nisi sexagena-

2. Burch. lib. 1. c. 10. p. 7. c. 20. Poly. l. 4. tit. 31. b. al. de em. c. alit. maxime. & alit. vel. e. alit. monit. verbis. f. Poly. l. 4. tit. 31. Anselm. lib. 7. c. 190. Burch. lib. 1. c. 15. 100 p. 7. cap. 6. Pann. l. 3. c. 19. g. al. imponat. orig. h. Poly. ibid. Anselm. c. 1.

riam virginem, cuius vita a hoc atque mores exegerint, velari permittat.

C. XIII.

Item ex concilio Carthaginensi III.

Sanctimoniales ante annum quadragesimum non velentur.

¶ Sic citatur etiam in omnibus vetustis: sed in nullo Carthaginensi est inventum. Idem verò nonnullis additis habetur in concilio Agathensi, cap. 19.

C. XIV. ¶ Ante vigesimum quantum annum virginem non consecrentur.

Item ex concilio Carthaginensi III. c. 4.

Laicit b. ut ante xxv. annos ætatis nec Diaconi ordinentur, nec virginem consecrentur, & ut lectores populum non saluentur.

¶ Antè citabatur ex concil. Africano IV. sed sup. dist. 7. placuit. citatur. ex Carthaginensi III. ubi habetur.

C. XV.

Item Pius Papa.

Virgines e non velentur ante xxv. annos; nisi forte necessitate periclitantis pudicitia virginalis: & non sunt consecrandæ nisi in Epiphania; & in sabbatho r. Paschæ; & in Apostolorum Natalibus; nisi causa mortis urgente.

¶ Caput hoc inter decreta Pii non est inventum; & abest à tribus vetustis Gratiani exemplaribus. De causis vero, ob quas ante xxv. annos possunt virginem velari, agitur in concilio Mileviano, c. 26. & Africano, c. 93. ex quo Africano refertur Capit. l. i. c. 46.

1. ¶ Sabbatho] In uno vetusto legitur, in albis, & apud cæteros collectores, in albis Paschalis.

5. pars. Quævis autem vidua velari prohibeantur; viduitatis tamen professio in scriptis ab eis est faciendæ. Vestis quoque professioni conveniens est eis tradenda, quæ ubiq. utantur.

C. XVI. ¶ Professionem viduitatis faciant, & habitum sanant religionis, qua castitatem servare proponunt.

Vnde in concil. Toletano XI. cap. 4.

Vidua, quæ sanctæ religionis obtinere propositum voluerit, sacerdoti vel ministro, ad quem aut ipsa venerit, aut quem ad se venire contigerit, scriptis professionem faciat à se aut signo, aut subscriptione notatam, continentem se & religionis propositum velle, & hoc perenniter inviolatè servare. Tunc accepta à sacerdote, vel ministro apta religionis professioni e veste, seu in lectulo quiescens, sive in quocunque loco consistens constanter eà utatur, nec diversicoloris, aut diversæ partis eadem sit notabilis vestis, sed religiosa, & non suspecta.

QUESTIO II.

De hiis verò, qui præter voluntatem parentum tonsuram, vel religiosam vestem susceperint, sic definitur in X. concilio Toletano, cap. 6.

C. I. ¶ Tonsura, vel vestis religiosam minori ætate suscepta, à parentibus irrita fieri potest.

¶ Sin f. qualibet minori ætate, vel religioni debitam vestem, vel religionis tonsuram in utroque sexu filijs, aut unus aut ambo parentes dederint: forte, aut nolentibus, aut nescientibus sese susceptam, non mox visam in filiis abdicaverint, sed vel eorum se, vel eorum ecc-

2. al. atui.] b. Poly. l. 3. tit. 27. Burch. lib. 2. c. 11. 100 p. 8. c. 31. Pann. l. 3. c. 30. Capit. l. i. c. 46. c. Poly. l. 4. tit. 31. Burch. lib. 1. c. 15. 100 p. 3. cap. 39. Pann. l. 3. cap. 190. d. al. offerenda. e. al. usua. f. Gregorius III. epist. 3. Poly. l. 4. tit. 34. Burch. lib. 1. c. 15. 100 p. 7. c. 27. Pann. l. 3. c. 16.

